Lietas Nr. C26104513
Lietas arhīva Nr. CA-0005-16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē 2016.gada 18.maijā

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese A.Šilova
tiesneši S.Vasiļevska, I.Stivriņš
ar tiesas sēdes sekretāri S.Leščinska

izskatīja atklātā tiesas sēdē sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Rēzeknes slimnīca" apelācijas sūdzību par Rēzeknes tiesas 2014.gada 30.jūlija spriedumu civillietā /pers. B/ un /pers. C/ prasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Rēzeknes slimnīca" par atlīdzības par morālo kaitējumu un zaudējumu piedziņu.

Aprakstošā daļa

/pers. B/, kura intereses pārstāv viņa māte /pers. C/ un /pers. C/ 2013.gada 24.maijā Rēzeknes tiesā cēla prasību pret SIA „Rēzeknes slimnīca" par morālā kaitējuma 21343,08 EUR piedziņu /pers. B/ labā un par zaudējumu 3049,26 EUR piedziņu /pers. C/ labā.

Prasībā norādīts, ka /pers. B/ 2011.gada 15.aprīlī, nepilnu 5 gadu vecumā, krišanas rezultātā guva rokas traumu un neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanas rezultātā tika nogādāts SIA „Rēzeknes slimnīca" ar kreisā augšdelma slēgto lūzumu.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Veselības ministrijas Veselības inspekcijas 2012.gada 27.jūnija atzinumu /pers. B/ sniegtajā veselības aprūpē, tieši SIA „Rēzeknes slimnīca" aprūpes posmā, laikā no 2011.gada 15.aprīļa līdz 16.aprīlim, ir konstatēti vairāki veselības aprūpes un Ārstniecības likuma 37.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpumi. Tā rezultātā /pers. B/ nekvalitatīvas ārstēšanas seku novēršanai tika veiktas vairākas operācijas, vairāk kā divus gadus ildzis rehabilitācijas process, apmeklēts Nacionālais rehabilitācijas centrs „Vaivari", bet pārējā laikā līdz prasības celšanai gandrīz ik dienu saņemti fizioterapeita pakalpojumi Rēzeknē. Norādīts, ka 2013.gada 24.janvārī Šēnas ārstniecības iestādē Minhenē, Harlahingē, Vācijā /pers. B/ veikta operācija: kreisā pleca kaula suprakondilārā fleksija – savilkšana – osteotomija.

Ar 2012.gada 19.decembra Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas lēmumu /pers. B/ ir noteikta invaliditāte, jo viņam ir mēreni fiziskās funkcionēšanas ierobežojumi, tāpēc paredzama ilgstoša rehabilitācija un ārstēšana.

SIA „Rēzeknes slimnīca", nekvalitatīvi veicot mazgadīgā /pers. B/ veselības aprūpi, ir radījusi bērnam smagas sekas, kas izpaužas gan viņa fiziskās veselības stāvoklī, gan psiholoģiskajā stāvoklī. Bērnam fiziskas ciešanas ir sagādātas gan vairākkārtējo operāciju gaitā, gan regulārās vairāk kā divus gadus ilgstošās fizioterapijas gaitā, lai atjaunotu kreisās rokas funkcijas. Tik ilgstoši saņemot veselības aprūpes pakalpojumus, /pers. B/ ir radušās bailes un nepatika no ārstniecības iestādēm, sevišķi slimnīcas. Bez tam psiholoģisku diskomfortu viņam sagādā kreisās rokas kustību un trofikas traucējums, kas sevišķi spilgti izpaužas viņam kontaktējoties ar citiem bērniem.

Prasītāja uzskata, ka, pieņemot bērnu ārstēšanai no neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes 2011.gada 15.aprīlī un ievietojot to stacionārā, SIA „Rēzeknes slimnīca" uzņēmās viņam sniegt rokas traumas seku ārstēšanai visu nepieciešamo veselības aprūpi. Tādējādi SIA „Rēzeknes slimnīca" uzņēmās ārstēt /pers. B/, samaksa par to bija nodrošināta no valsts puses, pamatojoties uz Ārstniecības likuma 17.panta pirmo un ceturto daļu.

Norāda, ka SIA „Rēzeknes slimnīca" pienācīgi neizpildīja savas saistības, tā rezultātā /pers. B/ pēc kreisā augšdelma kaula suprakondilāra lūzuma distālajā daļā, sadzīšanas rezultātā ir deformējies augšdelma kauls pēc lūzuma, kas prasa ilgstošu ārstēšanu ar vairākkārtējām operācijām.

SIA „Rēzeknes slimnīca" darbības rezultātā ir nodarīti materiālie zaudējumi un /pers. B/ morālais kaitējums.

Atlīdzību par morālo kaitējumu prasītāja novērtē 21343,08 EUR apmērā, ņemot vērā /pers. B/ vecumu, viņam nodarītā kaitējuma smagumu, tajā skaitā, fiziskās un garīgās ciešanas, un sekas– invaliditāti. Bērnam ir fiziskās funkcionēšanas ierobežojumi, kam nepieciešama ilgstoša rehabilitācija un ārstēšana. Uzskata, ka /pers. B/ nodarīto morālo kaitējumu– fiziskās ciešanas un pārdzīvojumus izraisīja būtisks viņa tiesību un ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums.

Atsaucoties uz Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta spriedumu lietā Nr.-40/2011, norādīja, ka morālā kaitējuma atlīdzinājuma noteikšanā nozīme ir arī atlīdzinājuma funkcijai, tas ir, atlīdzinājumam ne tikai jāsedz gandarījums personai, kuras tiesības tikušas aizskartas, bet arī jāattur vainojamā persona no līdzīgu aizskārumu nākotnē.

Prasītājai radušies materiālie zaudējumi 3049,26 euro, kurus /pers. B/ veselības uzlabošanai viņa vecāki bija spiesti maksāt no saviem līdzekļiem. Minētajā summā ietilpst izdevumi par speciālistu konsultācijām un braukšanas izdevumi uz valsts SIA „Nacionālais rehabilitācijas centrs Vaivari", uz valsts SIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca", uz Minhenes Bērnu ortopēdijas un neiroortopēdijas centru, uz Šēnas ārstniecības iestādi Minhenē Harlahingē Vācijā, uz Veselības inspekciju, kā arī izdevumi medikamentiem un ortozēm, izdevumi fizioterapijai Latgales novada rehabilitācijas centrā „Rāzna" un

izdevumi nodarbībām pie fizioterapeita Rēzeknē.

2012.gada 25.septembrī atbildētājai tika pieteikta pretenzija par minēto materiālo zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu, bet uz to pat netika sniegta atbilde.

Pamatojoties ar Civillikuma 1635., 1770., 1771., 1772., 1773., 1775., 1779., 1781., 1782. un 1786.pantu, lūdza tiesu piedzīt no SIA „Rēzeknes slimnīca" /pers. B/ labā morālo kaitējumu 21343,08 EUR, kā arī piedzīt no SIA „Rēzeknes slimnīca" /pers. C/ labā zaudējumus 3049,26 EUR un visus tiesāšanās izdevumus.

Rakstveida paskaidrojumu par prasību 2013.gada 30.augustā tiesā iesniedza SIA „Rēzeknes slimnīca", norādot, ka prasību neatzīst pilnībā.

SIA „Rēzeknes slimnīca" ar prasītājiem nav noslēguši tiesisku darījumu Civillikuma 1402.panta izpratnē, jo SIA „Rēzeknes slimnīca" nenoslēdza ar prasītājiem līgumu, saskaņā ar kuru apņemtos un garantētu nodrošināt kaula lūzuma pilnīgu izārstēšanu. Lietas materiālos nav pierādījumu par SIA „Rēzeknes slimnīca" darbinieku „neatļautām darbībām" pret /pers. B/.

Norāda, ka tiesu praksē un judikatūrā attiecībā uz zaudējumu atlīdzināšanu ir nostiprināti šādi priekšnoteikumi: kādas personas prettiesiska rīcība; zaudējumu esamība un to konkrēts apmērs; cēloniskais sakars starp prettiesisku rīcību un zaudējumiem.

/pers. B/ ārstēšana notika bez SIA „Rēzeknes slimnīca" darbinieku prettiesiskām rīcībām, līdz ar to arī nav cēloniskā sakara starp prettiesisku rīcību un zaudējumiem. Ar /pers. B/ ārstēšanu radušies zaudējumi ir saistīti ar viņa rokas kaula lūzuma faktu un tieši rokas kaula lūzuma fakts ir cēloņsakarībā ar zaudējumu veidošanu. Prasītāji nav ņēmuši vērā, ka /pers. B/ notika ļoti sarežģīts rokas kaula lūzums: lūzuma vieta atrādās kaula augšanas zonā, kura tieši atbild par kaula šūnu augšanu. Lūzums šajā vietā bieži var izraisīt sarežģījumus un tas ir atspoguļots medicīnas literatūrā. Pilnībā paredzēt visas iespējamās sekas šādos gadījumos nav iespējams.

Atbildētāja nepiekrīt Veselības inspekcijas atzinumam 2012.gada 17.jūnija vēstulē par izdarītiem secinājumiem repozīcijas veikšanas, radioloģiskās kontroles un izmeklējumu darbībās, un uzskata, ka no lietas materiāliem neizriet cēloņsakarība starp slēgta lūzuma repozīcijas rezultātiem un /pers. B/ veselības traucējumiem, kuri parādījās viņam vēlāk. Nav pierādījumu tam, ka repozīcija tika veikta nepareizi un tā rezultātā /pers. B/ veselībai tika nodarīts kaitējums. Neviena ārstniecības iestāde nevar garantēt to, ka kaula lūzuma saaugums (it īpaši tik sarežģīts) notiks bez sarežģījumiem. Šis process ir ļoti individuāls un ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, proti, pacienta veselības stāvokļa, pacienta imunitātes, kaula struktūras utt.

Veselības inspekcija nekonstatēja nepareizi izdarītu repozīciju. Nav pierādījumu tam, ka šī deformācija ir nepareizās repozīcijas rezultāts, nevis pacienta individuālo īpašību rezultāts.

Atbildētāja jautājumā par zaudējumu piedziņu atsaucas uz Civillikuma 1779.pantu.

Nav pierādīts, ka SIA „Rēzeknes slimnīca" darbinieki būtu rīkojušies ļaunā nolūkā. Atbildētājas darbinieki nepārtraukti veica darbības ar mērķi sniegt medicīnisko palīdzību /pers. B/, regulāri veiktas koriģējošās operācijas, ir gatavība turpināt /pers. B/ ārstēšanas procesu. Saskaņā ar Ārstēšanas likuma 17.pantu /pers. B/ ārstēšana notiktu bez maksas.

Uzsver, ka SIA „Rēzeknes slimnīca" neatteicās sniegt medicīniskus pakalpojumus /pers. B/, bet viņa ārstēšana citās medicīniskās iestādēs ir tikai bērna mātes izvēle, par kuras sekām SIA „Rēzeknes slimnīca" nevar būt atbildīga. Lūdz iesniegto prasību noraidīt.

Ar Rēzeknes tiesas 2014.gada 30.jūlija spriedumu prasība apmierināta. No SIA „Rēzeknes slimnīca" /pers. B/ labā piedzīts morālais kaitējums 21343,08 EUR, /pers. C/ labā piedzīti 3458,83 EUR, kas sastāv no zaudējumiem 3049,26 EUR, valsts nodevas 356,74 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītiem izdevumiem 4,70 EUR, kancelejas nodevas par liecinieces uzaicināšanu 4,27 EUR, ar pierādījumu savākšanu saistītiem izdevumiem 43,86 EUR.

Spriedumā norādīts, ka nav strīda, ka /pers. B/ 2011.gada 15.aprīlī krišanas rezultātā guva rokas traumu un neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanas rezultātā tika nogādāts SIA "Rēzeknes slimnīca" ar kreisā augšdelma slēgto lūzumu.

Tiesa analizējot liecinieku liecības, pierādījumus lietā, tai skaitā Veselības ministrijas Veselības inspekcijas 2012.gada 27.jūnija atzinumu par /pers. B/ veselības aprūpi pēc traumas 2011.gada 15.aprīlī, ko veikusi bērnu ķirurģe /pers. I/ un tajā izdarītos secinājumus, atzina par pierādītu faktu, ka atbildētāja SIA „Rēzeknes slimnīca" ir pārkāpusi Ārstniecības likuma 37.panta pirmajā daļā noteiktās bērna tiesības uz kvalitatīvu veselības aprūpi.

Tiesa arī ņēma vērā faktu, ka Veselības inspekcijas 2012.gada 27.jūnija atzinums netika pārsūdzēts un ir spēkā.

Pirmās instances tiesa uzskatīja par pierādītu, ka medicīnisko pasākumu standartiem neatbilstoša aprūpe ir bijusi par pamatu prasītāja /pers. B/ psiholoģiskajām un fiziskajām ciešanām, kas izpaliktu, ja atbildētājas darbinieks nebūtu pieļāvis ārstniecisku kļūdu. Nekvalitatīvas aprūpes rezultātā bērnam netika nodrošināta nepieciešamā medicīniskā aprūpe. Tiesas vērtējumā, šajā gadījumā bērnam neapšaubāmi bija psiholoģiskas ciešanās un fiziskās sāpes daudz ilgāk nekā tās būtu pareizas diagnozes un attiecīgas medicīniskās aprūpes noteikšanas gadījumā.

Apmierinot prasību tiesa spriedumā atsaucās uz judikatūru, proti, 2009.gada 29.aprīļa Senāta spriedumu lietā Nr.SKC-12/2009, lietā Nr.PAC–0018- 2009.gads, Senāta Civillietu departamenta 2011.gada 26.janvāra spriedumu lietā Nr.SKC-40/2011.

Ar Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas lēmumu bērnam /pers. B/ ir noteikta invaliditāte (grupa bērns invalīds) līdz 2017.gada 18.decembrim, jo /pers. B/ ir mēreni fiziskās funkcionēšanas ierobežojumi.

Nosakot kompensācijas apmēru par morālo kaitējumu, tiesa ņēma vērā apstākli, ka fiziskās un psiholoģiskās ciešanas izjuta mazgadīgā persona SIA „Rēzeknes slimnīca" ārstniecības posmā un vairāk kā divus gadus ilgstošā rehabilitācijas periodā.

Tiesa, atsaucoties uz Civillikuma 1782.pantu, secināja, ka prasība ir pamatota. Zaudējumu summu tiesa uzskatīja par pierādītu, kā arī to, ka /pers. B/ vecākiem bija tiesības izvēlēties operācijas veikšanu Vācijā, jo visas Latvijā veiktās operācijas bērnam nebija devušas pozitīvu rezultātu.

Apelācijas sūdzību par Rēzeknes tiesas 2014.gada 30.jūlija spriedumu iesniedza atbildētāja SIA „Rēzeknes slimnīca", pārsūdz to pilnā apjomā.

Tiesa nav pareizi izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, pušu paskaidrojumus, kā rezultātā taisījusi, nepamatotu spriedumu.

Lietā nav strīda par to, ka /pers. B/ 2011.gada 15.aprīlī ievietots Rēzeknes slimnīcā , kur viņam noteikta diagnoze: kreisā pleca kaula suprakondiārs lūzums ar pilnu dislokāciju.

No Veselības inspekcijas 2012.gada 27.jūnija atzinuma secinājumu daļas - par aprūpes posmu SIA „Rēzeknes slimnīcā", veselības inspekcija, pretēji pirmās instances tiesas secinātajam, nav konstatējusi ārstniecības iestādes darbinieku pārkāpumus nedz nosakot diagnozi, nedz veicot operatīvo iejaukšanos, konstatēti vien pārkāpumi pēcoperācijas aprūpē, kas kvalificējami kā Ārstniecības likuma 37.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpums, bet nav radījušas nekādas paliekošas sekas bērna veselībai.

Ekspertīzē ir konstatēts, ka bērnam 2011.gada 15.aprīļa traumas rezultātā gūts sarežģīts augšdelma kaula lūzums, ar izteiktu kaulu fragmentu novirzēm, zemādas hematomu, mīksto audu tūsku (..) un funkciju atjaunošanai nepieciešama ilgstoša rehabilitācija. Tādēļ par nepamatotu uzskata pirmās instances tiesas secinājumu, ka bērna ilgstoša ārstēšana un rehabilitācijas pasākumi, ka arī morālas ciešanas ir nevis sarežģītās traumas, bet nepareizas ārstēšanas rezultāts.

Veselības inspekcijas atzinumā norādīts, ka bērna aprūpi no 2011.gada 29.aprīļa ambulatori turpina bērnu ķirurģe /pers. I/ un bērns saņem visus nepieciešamos rehabilitācijas pasākumus. Tāpat, ka pēc vecāku iniciatīvas notiek regulāras konsultācijas VSIA "Bērnu klīniskā universitātes slimnīcā" un Minhenes Bērnu ortopēdiskajā un neiroortopēdiskajā centrā, kur bērnam noteiktā diagnoze sakrīt ar Rēzeknes slimnīcā noteikto diagnozi. Neviena no šīm ārstniecības iestādēm nav konstatējusi, ka ķirurģiskā iejaukšanās un veiktā operācija būtu nekvalitatīva, tādēļ secināms, ka paliekošās sekas- invaliditāte, nav cēloniskā sakarā ar četru ārstu rīcību.

Neviena ārstniecības iestāde, tai skaitā, Rēzeknes slimnīca nevar garantēt, ka kaula saaugums (it īpaši tik sarežģīts) notiks bez sarežģījumiem, jo tas atkarīgs no pacienta organisma īpatnībām, imunitātes, kaulu struktūras u.c. faktoriem, ko pamato arī Minhenes klīnikā secinātais, ka būs nepieciešama operatīva deformācijas korekcija.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka arī Minhenes klīnikās slimnīcas 2013.gada 15.februāra atzinumā pie diagnozes, ārstnieciskās ekspertīzes rezultātos nav secināts, ka būtu pieļautas ārstnieciska rakstura kļūdas. Pirmās instances tiesa nav to ņēmusi vērā, devusi šiem pierādījumiem nepamatotu novērtējumu.

Arī tiesas noteikto morālā kaitējuma apmēru uzskata nepamatotu, turklāt spriedumā nav atrodama izvērsta motivācija, kāpēc tiesas ieskatā Rēzeknes slimnīcas ārstu profesionālās darbības pārkāpumi, ja tādi patiešām pieļauti, ir cēloniskā sakarā ar prasītajam radušos kaitējumu.

Spriedumā nav norādīti tiesas motīvi, kāpēc, tiesas ieskatā, ārstniecības personu pieļautie pacienta /pers. B/ veselības aprūpes pārkāpumi pēcoperācijas periodā ir cēloniskā skarā ar prasītājam radušos kaitējumu.

Nepiekrīt tiesas secinājumam, ka prasītājs bija spiests vērsties pēc palīdzības Minhenes klīnikā, jo ārstniecības rezultāti Latvijā nedeva vajadzīgo rezultātu, jo lietā iesniegtajos atzinumos ir norādīts, ka diagnoze prasītājam noteikta pareizi, arī rezekcija veikta pareizi.

Uzskata, ka bērna mātes izvēle turpināt bērna ārstēšanu Vācijā bija nevis fakts, ka Latvijā netika sniegti vajadzīgie pakalpojumi, vai tie nedeva rezultātus, bet gan viņas personīgā izvēle, jo Rēzeknes slimnīca regulāri veic koriģējošas operācijas, kas saskaņā ar Ārstniecības likuma 17.panta ceturto daļu notiek bez maksas.

Attiecībā uz tiesas noteikto morālās kompensācijas apmēru, sūdzībā norāda, ka spriedumā vispār nav veikts morālā kaitējuma novērtējums.

Piekrīt, ka jebkura trauma ir nomācoša, īpaši bērnam, bet, tiesa, nosakot morālās kompensācijas apmēru, nepievērsa uzmanību, kādos apstākļos šī trauma radusies un vai lielā mērā bērna vecāki nav pie tās vainojami, jo 4 gadus vecs bērns nokritis kāpelējot pa sastatnēm. Tātad bērns bijis bez uzraudzības. Savukārt ārstniecības personas pēc gūtās traumas sniedza bērnam visu nepieciešamo palīdzību.

Tiesa nav ņēmusi vērā, ka Minhenes Bērnu ortopēdijas un neiroortopēdijas centra atzinumā norādīts, ka bērns nav nedz morāli, nedz psiholoģiski nomākts, jo /pers. B/ ir vērīgs un komunikabls bērns, kuram nekas nesāp, tādēļ piedzītā morālā kaitējuma summa, viņuprāt, ir nesamērīgi augsta.

Savukārt, apmierinot /pers. C/ prasību par viņai it kā nodarīto zaudējumu piedziņu, pirmās instances tiesa spriedumu vispār nav motivējusi. Lietā nav pierādījumu, ka atbildētāja, vai kāda cita veselības aprūpes iestāde, būtu atteikusi bezmaksas veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu prasītājam /pers. B/.

Atsaucoties uz Civillikuma 1635., 5.pantu, norāda, ka piespriežamajai summai ir jāpilda trīs funkcijas: taisnīguma, prevencijas un samierināšanas.

Lūdz ņemt vērā, ka pirmās instances tiesā, nosakot morālā kaitējuma atlīdzību 21343,08 EUR apmērā, lai arī tas ir bērnam, nav ņēmusi vērā nevienu no principiem, jo atlīdzība noteikta nesamērīgi augsta salīdzinājumā ar pieļautajiem pārkāpumiem. Bērna esošais veselības stāvoklis ir radies nevis ārstu nekompetences vai pieļautās kļūdas dēļ, bet gan iegūtās smagās traumas dēļ, pie kuras lielā mērā vainojami bērna vecāki. Lūdz apgabaltiesu izskatīt lietu pēc būtības un pilnībā noraidīt prasītāju prasību, un piedzīt no prasītājas tiesāšanās un ar lietas vešanu saistītos izdevumus.

Atbildētāja 2014.gada 20.novembrī iesniedza apelācijas sūdzības papildinājumu, kurā norāda, ka Rēzeknes tiesa atzina par pierādītu vien faktu, ka Rēzeknes slimnīca pārkāpa Ārstniecības likuma 37.panta pirmo daļu, precīzi un tiesiski nenodalot tās sekas, kas /pers. B/ veselībai radās traumas dēļ, un tās sekas, kas radās ārstniecības personu darbības rezultātā.

Uzskata, ka šajā gadījumā minēto faktu objektīvai noskaidrošanai un novērtēšanai ir, jānosaka lietā tiesu medicīniskā ekspertīze, kura netika noteikta pirmās instances tiesā, tā rezultātā tiesa nevērtēja cēlonisko sakaru starp ārstu darbību un /pers. B/ traumas sekām. Tikai konstatējot ārstu vainu /pers. B/ paliekošo veselības traucējumu esamībai var runāt gan par radušos morālo kaitējumu, gan tā apmēru.

Pamatojoties ar Civilprocesa likuma 121.panta pirmo un trešo daļu, lūdz noteikt lietā tiesu medicīnisko ekspertīzi.

Tiesas sēdē SIA "Rēzeknes slimnīca" pilnvarotais pārstāvis uzturēja apelācijas sūdzību pēc tajā norādītajiem motīviem un lūdza noraidīt prasību ņemot vērā arī tiesu medicīniskās ekspertīzes slēdzienu.

/pers. C/ apelācijas sūdzību neatzina un lūdza apmierināt prasību pēc tajā norādītajiem argumentiem, ņemot vērā viņas paskaidrojumus un

rakstveida pierādījumus lietā.

Motīvu daļa

Noklausījusies pušu paskaidrojumus, novērtējusi lietā iesniegtos rakstveida pierādījumus, apelācijas sūdzības motīvus, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka SIA „Rēzeknes slimnīca" apelācijas sūdzība ir apmierināma daļēji, arī prasība lietā ir apmierināma daļēji.

Drošības un kvalitātes standarti veselības aprūpē Latvijā ir stingri reglamentēti Ārstniecības likumā, Pacientu tiesību likumā un citos normatīvajos aktos.

Saskaņā ar Pacientu tiesību likuma 5.panta otro daļu pacientam ir tiesības uz laipnu attieksmi, kvalitatīvu un kvalificētu ārstniecību neatkarīgi no viņa slimības rakstura un smaguma. Savukārt minētā likuma 18.panta trešajā daļā noteikts, ka šajā likumā noteikto tiesību vai no tām izrietošo ar ārstniecību saistīto interešu aizstāvēšanai persona normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ne vēlāk kā divu gadu laikā no tiesību vai interešu aizskāruma dienas ir tiesīga iesniegt sūdzību Veselības inspekcijā normatīvajos aktos noteikto un nepieciešamo darbību veikšanai.

No minētā izriet, ka pacientam ir tiesības saņemt kvalitatīvu ārstniecību. Gadījumā, ja pacients ar ārstniecību nav apmierināts, viņam ir tiesības savu interešu aizstāvībai vērsties ar sūdzību Veselības inspekcijā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 5.februāra noteikumiem Nr.76 „Veselības inspekcijas nolikums" 4.1.punktu veselības inspekcijas kompetencē ir veikt ekspertīzes un sniegt atzinumus par veselības aprūpes un darbspējas ekspertīzes kvalitāti ārstniecības iestādē neatkarīgi no tās īpašuma formas vai padotības,(..).

Tiesa atzīst par pierādītu, ka /pers. B/ 2011.gada 15.aprīlī krišanas rezultātā guva rokas traumu un neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanas rezultātā tika nogādāts SIA „Rēzeknes slimnīca" ar kreisā augšdelma slēgto lūzumu.

/pers. B/ ārstēšanas process ir atspoguļots Veselības ministrijas Veselības inspekcijas 2012.gada 27.jūnija atzinumā.

Veselības aprūpes kvalitātes izvērtēšana ietilpst Veselības inspekcijas kompetencē. Proti, tā izskata visus iesniegumus un sūdzības par veselības aprūpi, izvērtē ārstniecības personu profesionālā darba kvalitāti un sniedz atzinumus par konkrēto situāciju. Šāds ārstu ekspertu sniegtais atzinums par konkrēto situāciju var tikt izmantots kā viens no pierādījumiem arī tiesā.

Pēc iestāšanās slimnīcā 2011.gada 15.aprīlī plkst. 18.30 /pers. B/ tika veikta rentgenogramma un uzstādīta diagnoze – kreisā pleca kaula suprakondilārs lūzums ar pilnu dislokāciju. No plkst. 20.00 līdz plkst. 20.20 viņam tika veikta slēgta lūzuma repozīcija, ģipša longetes imobilizācija un kontroles rentgenogrammā konstatēts, ka fragmentu dislokācija saglabājas, sakarā ar ko tika lūgts bērnu ķirurģes /pers. I/ konsultācija par turpmāko ārstēšanas taktiku.

No plkst.22.20 līdz plkst.22.30 bērnu ķirurģe /pers. I/ traumatoloģijas nodaļā venozā anestēzijā veikusi atkārtoti slēgtu lūzuma repozīciju un nodrošinājusi imobilizāciju ar ģipša longeti. Bērnam tika nozīmēta kontroles rengenogramma caur ģipsi, nenorādot laiku, kad vēlams veikt izmeklējumu un dežūrārsta uzraudzība, nenorādot, kad būtu jāveic apskate ar lokālā stāvokļa izvērtējumu.

2011.gada 16.aprīlī dežūrķirurga apskate nav bijusi.

2011.gada 16.aprīlī plkst.11.23 bērnam veikta kontroles rentgenogramma pēc atkārtotas repozīcijas un plkst.14.23 ārste /pers. L/ veikusi izmeklējumu.

2011.gada 17.maijā apskati veica dežūrtraumotologs /pers. M/, jo bērns sūdzējās par sāpēm rokā un nevarēja palocīt pirkstus. Ārsts veica ģipša longetes atbrīvošanu, sakārtošanu, izvērtēja stāvokli- sāpes mazinājās kustība pirkstā atjaunojās, un nozīmēja ārstēšanu. Tās pašas dienas vakarā ārsts pārliecinājās, ka kustīgums un jūtīgums ir visos kreisās rokas pirkstos un rekomendēja turpināt uzsākto terapiju.

2011.gada 18.aprīļa apskatē bērnu ķirurģe /pers. I/ konstatēja, ka izteikta tūska elkoņa locītavā. Izvērtējot objektīvo stāvokli un 2011.gada 16.aprīļa radioloģiskos izmeklējumus, konstatēja neprecīzu rengenogrammas LL projekciju, nozīmējot veikt atkārtoti rentgenogrammu. Saņemot radiologa slēdzienu ārste /pers. I/ nolēma veikt operāciju.

Operāciju ārste /pers. I/ veica 2011.gada 19.aprīlī – kreisā augšdelma kaula lūzuma vaļēja repozīcija, osteosinteze ar trīs Kišnera stieplēm rentgentelevīzijas kontrolē.

Laikā no 2011.gada 20.aprīļa līdz 2011.gada 26.aprīlim bērna stāvoklis bija apmierinošs, tūska elkoņa locītavā mazinājās un 2011.gada 26.aprīlī bērns vispārējā apmierinošā stāvoklī izrakstīts no slimnīcas bērnu ķirurga uzraudzībā.

Ambulatori bērna aprūpi turpināja ārste /pers. I/. 2011.gada 5.maijā tika noņemta ģipša imobilizācija un ārste noteica diagnozi: Folkmaņa išēmiska kontraktūra. Tika rekomendēta fizioterapeita konsultācija, plānojot fiksācijas stiepļu izņemšanu, kas veikta SIA "Rēzeknes slimnīca" dienas stacionārā 2011.gada 18.maijā.

/pers. B/ saņēma fizioterapijas procedūras 2011.gada maijā, septembrī, oktobrī un novembrī rehabilitācijas centrā „Rāzna".

2011.gada 30.maijā /pers. B/ stacionēts Valsts SIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca" sakarā ar kustību ierobežojumu kreisajā elkoņa un plaukstas locītavā, kur tika veikta vēl viena operācija – slēgtas repozīcijas mēģinājums, bet kaulu fragmentu stāvokļa uzlabojums netika panāks un bērns izrakstīts tālākai ambulatorai ārstēšanai NRC „Vaivari", kur atradās no 2011.gada 1.jūnija līdz 2011.gada 22.jūnijam.

2011.gada 21.decembrī /pers. B/ atkal stacionēts Valsts SIA „Bērnu klīniskās universitātes slimnīca", kur 2011.gada 21.decembrī vispārējā anestēzijā veikta operācija- muskuļu-cīpslu pagarināšana, kā rezultātā nedaudz uzlabojas plaukstu un pirkstu ekstenzija. Pēc ģipša noņemšanas pēc 3 nedēļām tika rekomendēts uzsākt rehabilitāciju, kontrolei ierasties slimnīcā pēc 3 mēnešiem.

2012.gada 12.martā /pers. B/ tika nogādāts uz konsultāciju Minhenes Bērnu ortopēdiskās un neiroortopēdijas centrā, kurā tika ieteikts veikt operatīvu deformācijas korekciju, izskaidrojot, ka to ir iespējams veikt augustā un operācija arī tika veikta Vācijā 2012.gada augustā.

Kā tika noskaidrots tiesas sēdē, šādu operāciju /pers. B/ tika piedāvāts veikt Rīgā, Valsts SIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca" 2012.gada decembrī. Tiesa uzskata, ka /pers. B/ vecākiem bija tiesības izvēlēties Latvijā esošu ārstniecības iestādi un ārstniecības personu slimību un traumu

diagnostikai, ārstēšanai un pacienta rehabilitācijai. /pers. B/ vecākiem bija tiesības izvēlēties operācijas veikšanu Vācijā. Savukārt, Latvijā bērna vecākiem būtu daudz mazākas izdevumi, kas saistīti ar ierašanos Rīgā un šis aspekts tiks ņemts vērā turpmāk, nosakot atlīdzināmo zaudējumu apmēru.

Ar 2012.gada 19.decembra Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas lēmumu Nr.24-2012-1881 /pers. B/ ir noteikta invaliditāte līdz 2017.gada 18.decembrim, jo /pers. B/ ir mēreni fiziskās funkcionēšanas ierobežojumi.

Veselības inspekcijas ekspertīzē, vērtējot ierakstus medicīnas dokumentācijā par operācijas gaitu, konstatēja, ka operācijas laikā "distālā kaula fragments fragmentēts, grūti reponējas", kas iespējams nestabilitātes dēļ turpmākajā kaulu dzīšanas procesā radīja kaulu fragmenta dislokāciju.

Analizējot 2011.gada 15.aprīļa ārstēšanās procesa gaitu, ekspertīze atzina, ka veicot atkārtoti slēgtu lūzuma repozīciju un nodrošinot imobilizāciju ar ģipša longeti, ārste /pers. I/ nav veikusi radioloģijas kontroli, lai pārliecinātos par veiktās manipulācijas rezultātu.

Medicīniskajā dokumentācijā nav ieraksta par bērna objektīvā stāvokļa un traumētās ekstremitātes lokālā stāvokļa izvērtējumu, lai gan ir svarīgi izvērtēt traumētās ekstremitātes cirkulācijas stāvokli un inervāciju pirms un pēc repozīcijas. Ieraksts apliecina noteikto diagnozi: suprakondilārs kreisā pleca kaula lūzums ar pilnu dislokāciju un veikto manipulāciju. Ārste /pers. I/ nav informējusi dežūrpersonālu par bērna apskates nepieciešamību un aktīvu dinamisku veselības stāvokļa izvērtēšanas turpināšanu, veikts tikai papildus ieraksts (ieraksts ar citas krāsas rakstāmo) kontroles rentgenogramma caur ģipsi un dežūrtraumatologa uzraudzībā. Ārstu /pers. O/ un /pers. I/ paskaidrojumi ir pretrunīgi (/pers. O/ apgalvo, ka mutiski informēts, ka atkārtota repozīcija ir sekmīga, bet /pers. I/ apgalvo, ka sniegusi mutiski precīzas rekomendācijas - „sekot ģipša imobilizācijai un veiktajiem Rtg izmeklējumiem"). Bērnam /pers. B/, diagnosticējot sarežģītu smagu suprakondilāru augšdelma kaula lūzumu ar izteikti dislocētiem kaula fragmentiem, bērnu ķirurģe /pers. I/ 2011.gada 15.aprīlī pēc atkārtotas slēgtas lūzuma repozīcijas nav nodrošinājusi radioloģiskos izmeklējumus un līdz ar to nav lēmusi par neatliekamu tālāko ārstēšanas taktiku pie šāda veida lūzuma – izvēles metode izteikti dislocēta lūzuma ārstēšanā ir slēgta repozīcija un transkutāna fiksācija ar Kiršnera stieplēm. Iepriekš minētais ir veselības aprūpes un Ārstniecības likuma 37.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpums.

Veselības inspekcijas atzinumā turklāt arī secināts sekojošais: kontroles radioloģiskais izmeklējums pēc atkārtotās repozīcijas veikts tikai 2011.gada 16.aprīlī plkst.11.23. Medicīniskajā dokumentācijā ir pievienots sertificēta radiologa-diagnosta /pers. L/ minētā izmeklējuma apraksts (2011.gada 16.aprīlī plkst.14.23 – kreisā augšdelma kaulu fragmentu stāvoklis apmierinošs). Analizējot veiktos izmeklējumus un doto aprakstu, kā arī saņemot ārstes /pers. L/ paskaidrojumu, konstatēts, ka sniegtajā atzinumā ir nepilnības– aprakstā ārste nav atzīmējusi, ka radioloģiskā izmeklējuma LL projekcija neprecīza, nav rekomendējusi atkārtot LL projekciju un vērtējumu par kaulu stāvokli sniegusi tikai pēc vienas projekcijas, kas ir atzinuma un Ārstniecības likums 37.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpums.

Apelācijas instances tiesa 2015.gada 2.februārī ir nozīmējusi lietā medicīnisko ekspertīzi, uzdodot to veikt Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra sertificētiem ekspertiem. Ekspertīze ir uzsākta 2016.gada 6.janvārī un pabeigta 2016.gada 3.februārī.

Iepazīstoties ar eksperta atzinumu tiesa atzīst, ka ir apstiprinājies Veselības ministrijas Veselības inspekcijas 2012.gada 27.jūnija atzinumā norādītais, ka gan 2011.gada 15.aprīļa pirmās slēptās repozīcijas mēģinājums vērtējams kā nesekmīgs, gan arī nesekmīgs ir bijis atkārtotas slēptās repozīcijas mēģinājums, jo tika pieņemts lēmums par atkārtotas vaļējas repozīcijas nepieciešamību.

Analizējot šo slēdzienu, tiesa pārliecinās par Veselības ministrijas Veselības inspekcijas 2012.gada 27.jūnija atzinumā minētā secinājuma pamatotību, ka pēc slēptās repozīcijas mēģinājuma daktere /pers. I/ nav veikusi kontroles rentgenogrammu un nav pārliecinājusies par repozīcijas gaitu un sekām, atstājot bērnu šādā stāvoklī uz brīvdienām.

Ekspertīzē norādīts, ka atkārtotas slēgtas nesekmīgas repozīcijas 2011.gada 15.aprīlī kavē kaula saaugšanas procesu un paildzina dzīšanas sekas, kas atzīstams par fizisku un morālu ciešanu nodarīšanu bērnam.

Ekspertu komisija uzskatīja, ka paredzēt operāciju skaitu un iznākumu iepriekš nav iespējams. Norādīts, ka vaļēja repozīcija veikta vēlīni un tā varēja ietekmēt kaulu deformāciju un Folkmaņa kontraktūras veidošanos. Norādīts, ka šī komplikācijas var veidoties arī agrīni operējot, bet tad šādu komplikāciju parādīšanas risks ir mazāks.

Tātad, tiesa secina, ka ārstes /pers. I/ bērna atstāšana 2011.gada 15.aprīlī, nepārliecinoties par atkārtotas slēptas repozīcijas rezultātiem, palielināja komplikāciju parādīšanās risku. Risku pat veicina atkārtotas repozīcijas.

Slēdzienā norādīts, ka stāvoklis pēc operācijas un turpmākās komplikācijas varēja rasties smagas traumas un visu /pers. B/ veikto medicīnisko manipulāciju rezultātā, sakarā ar ko tiesa atzīst par nepamatotu apelācijas sūdzības iesniedzējas viedokli, ka sekas ir iestājušās tika sarežģītas traumas rezultātā.

Atšķirībā no citiem pierādīšanas līdzekļiem, kuri tiek izmantoti tikai pierādījumu iegūšanai, eksperta atzinuma specifisks mērķis ir analizēt faktus un izdarīt par tiem secinājumus savas kompetences robežās. Eksperta atzinuma mērķis ir analizēt faktus tieši tajās jomās, kurās ne tiesai, ne lietas dalībniekiem nav speciālu zināšanu (sk. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa, sagatavojis autoru kolektīvas prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Tiesu namu aģentūra, 2011., 311.lpp).

Par ekspertīzes priekšmetu var būt tādi fakti, kuru esamību var pierādīt vai noskaidrot ar zinātnes, tehnikas, mākslas, aroda vai pieredzējumu palīdzību. Juridiskajā literatūrā atzīts, ka lietpratējs, izejot no lietas faktiskiem materiāliem un pamatojoties uz zinātni, tehniku, arodu, mākslu vai piedzīvojumiem, taisa zināmus slēdzienus, kas palīdz tiesai noskaidrot tādus jautājumus, kurus tiesa nepārzin. No šā viedokļa eksperts uzlūkojams par objektīvu tiesneša palīgu, kas līdz procesam nav bijis saistīts ar lietu un tamdēļ pilnīgi atvietojams ar citu ekspertu-speciālistu tajā pašā nozarē.

Lietpratēji uzaicināmi tikai tādos gadījumos, kad tiesa apzinās, ka viņai trūkst vajadzīgo zināšanu attiecīgā nozarē un nepieciešama speciālistu palīdzība (sk. Bukovskis V. Civilprocesa mācības grāmata, Rīga: Autora izdevums, 1933, 392.lpp).

Izmantojot speciālistu palīdzību, tiesa ir pārliecinājusies par prasības pamatotību un savu pārliecību par ārstes /pers. I/ pieļauto Ārstniecības likuma un Pacientu tiesību likuma pārkāpumu un to nozīmi bērna aprūpes procesā SIA "Rēzeknes slimnīca", kas radīja bērnam tiesību aizskārumu.

Prasība par atlīdzības piedziņu par morālo kaitējumu pamatota ar Civillikuma 1635.pantu, kura pirmajā daļā noteikts, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no

aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Atbilstoši panta otrās daļas normai ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu. Atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas.

Panta trešā daļa noteic, ja šā panta otrajā daļā minētā neatļautā darbība izpaudusies kā noziedzīgs nodarījums pret personas dzīvību, veselību, tikumību, dzimumneaizskaramību, brīvību, godu, cieņu vai pret ģimeni, vai nepilngadīgo, pieņemams, ka cietušajam šādas darbības rezultātā ir nodarīts morālais kaitējums. Citos gadījumos morālais kaitējums cietušajam jāpierāda.

Tiesību doktrīnā atzīts, ka tiesību aizskāruma gadījumā atlīdzības pienākums iestājas, ja tiek konstatēta: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no ievainojamības viedokļa; 2) kaitējuma esamība; 3) cēloniskais sakars starp kaitējumu un neatļauto darbību (sk. K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata.-Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2006, 237.-238.lpp.).

Tiesa atzīst par pierādītu, ka SIA „Rēzeknes slimnīca" aprūpes posmā 2011.gada 15.aprīlī bērns nesaņēma kvalitatīvu medicīnisko aprūpi, kā rezultātā pagarinājās ārstēšanas ilgums, bērns ilgstoši izjuta fiziskas sāpes un morālas ciešanas. Kā jau tika minēts, ārste /pers. I/ nav izpildījusi Ārstniecības likuma 37.panta pirmās daļas 1.punkta noteikumus un būdama ārstniecības persona, kura ieguvusi izglītību, kas atbilst likumā "Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu" noteiktajām prasībām, un kura ar zinātniski pamatotu medicīnisko darbību tieši vai netieši iedarbojas uz cilvēku un savas profesionālās darbības ietvaros, nav veikusi pacientam diagnostiku, kā rezultātā ārstēšanas process ievilkās, sagādājot pacientam morālas un fiziskās ciešanas.

Tiesai nav pamata apšaubīt Veselības inspekcijas atzinumā ietvertos secinājumus, jo atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus par nepieciešamās diagnostikas veikšanu noteiktās diagnozes precizēšanai un turpmākai precīzai ārstēšanai, kā tas ir noteikts Civilprocesa likuma 93.pantā.

Ņemot vērā to, ka pirmais slēgta lūzuma repozīcijas mēģinājums bija neveiksmīgs un ārste /pers. I/ veica atkārtotu slēgtu lūzuma repozīciju, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka pēc tās veikšanas ārstei /pers. I/ diagnozes precizēšanai bija obligāti jāveic radioloģisko kontroli un jāpārliecinās, ka repozīcija ir bijusi veiksmīga, kas norādītu uz pacienta stāvokli un turpmākās aprūpes iespējamo virzību. Radioloģiskās kontroles savlaicīgas veikšanas rezultātā un dežurpersonāla pienācīga informēšana par bērna apskates nepieciešamību izslēgtu situāciju, kad bērns uz divām brīvdienām tika atstāts ar sāpēm, kā rezultātā nevarēja palocīt pirkstus.

Tiesa uzskata, ka precīzi pildot savus pienākumus ārstei /pers. I/, būtu iespējams mazināt negatīvās sekas, kas iestājās pacientam, par ko liecina turpmāka ilgstoša ārstēšanās un rehabilitācija gan Latvijā, gan Vācijā.

Ārstniecības personas pienākums ir rīkoties ar tādu rūpības un piesardzības līmeni, kāds iespējams, lai, veicot visas saprātīgi iespējamā darbības, novērstu kaitējumu veselībai. Turklāt jāņem vērā, ka /pers. B/ tobrīd bija 5 gadi un ne viņš, sava vecuma dēļ, ne viņa likumiskā pārstāve, kurai nav speciālu zināšanu, nevarēja pilnīgi izprast aprūpes gaitu. Tādēļ tieši ārstei bērna veselības aprūpei bija jāvelta prioritāra uzmanība. Tas, ka bērna veselības aprūpe ir prioritāra, noteikts arī Ārstniecības likuma 3.panta otrajā daļā.

Izvērtējot Veselības inspekcijas atzinumu, pušu paskaidrojumus, un rakstveida pierādījumus, tiesas kolēģija atzīst, ka lietā ir pierādīta ārstes /pers. I/ neattaisnojama rīcība un viņas vaina izdarītajā pārkāpumā /pers. B/ aprūpes posmā SIA „Rēzeknes slimnīca" 2011.gada 15.aprīlī, jo netika veikti papildu izmeklējumi diagnozes precizēšanai, kā rezultātā cieta bērns. Tādējādi nekvalitatīvas aprūpes rezultātā /pers. B/ netika nodrošināta nepieciešamā medicīniskā aprūpe un šajā apstāklī saskatāma atbildētājas rīcības cēloņsakarība ar bērnam nodarīto kaitējumu– izjustām fiziskām sāpēm un psiholoģiskām ciešanām, ko apstiprina rakstveida pierādījumi lietā.

Pienācīgi neveicot viņa izmeklēšanu, lai savlaicīgi varētu veikt operāciju - kreisā augšdelma kaula lūzuma vaļēju repozīciju, kas notika tikai pēc četrām dienām pēc bērna iestāšanās slimnīcā un neveiksmīgas otras atkārtotas slēgtās repozīcijas, bērnam netika nodrošināta nepieciešamā medicīniskā aprūpe, ārstēšanas periods būtiski palielinājās un bērnam nācās pārciest vairākas operācijas, kas bērnam neapšaubāmi radīja psiholoģiskas ciešanas un fiziskas sāpes ilgāk, nekā tas būtu nepieciešams pareizas rīcības rezultātā, ņemot vērā traumas specifiku.

Latvijas Republikas Satversmes 111.pantā noteikts, ka valsts aizsargā cilvēku veselību un garantē ikvienam medicīniskās palīdzības minimumu. Tiesības uz veselību ir uzskatāmas par sociālajām tiesībām. Kā secinājusi Satversmes tiesa, iztulkojot minētajā Satversmes pantā ietvertās normas kontekstā ar Latvijai saistošajiem starptautisko tiesību dokumentiem un to piemērošanas praksi, no Satversmes 111.panta izriet valsts pienākums noteiktos gadījumos un līmenī, kas cieši saistīts ar valsts ekonomiskajām iespējām, veikt pasākumus, lai aizsargātu cilvēku veselību (sk. Satversmes tiesas 2002.gada 22.oktobra sprieduma lietā Nr.2002-04-03 secinājumu daļas 1.punktu). Savukārt pacienta tiesības uz informāciju, kas saistīta ar viņa ārstniecību, kā arī veselības aprūpes kvalitātes nodrošināšana tieši un nepārprotami izriet no minētajā tiesību normā noteiktajām pamattiesībām.

Medicīnisko pasākumu standartiem neatbilstoša aprūpe, ir bijusi par pamatu prasītāja psiholoģiskajām un fiziskajām ciešanām. Pēc šiem pašiem apsvērumiem, tiesa uzskata, ka šajā konkrētajā gadījumā bērna psiholoģiskas un fiziskas ciešanas būtu ievērojami mazākā mērā, ja visi izmeklējumi būtu veikti savlaicīgi.

Atbilstoši Civillikuma 1635.panta otrās daļas noteikumiem atlīdzības apmēru nosaka tiesa pēc sava ieskata. Savukārt Civillikuma 5.pants noteic, ka gadījumos, kad lieta jāizšķir pēc tiesas ieskata vai atkarībā no svarīgiem iemesliem, tad tiesnesim jāspriež pēc taisnības apziņas un vispārīgiem tiesību principiem.

Konkrētajā civillietā tiesa izskata juridisku strīdu, un tiesas spriedumam jābūt tādam, ar kuru cietušajam ir iespējas saņemt pēc iespējas taisnīgāku apmierinājumu, jo cietušā iepriekšējā stāvokļa atjaunošana (restitutio in integrum) vairs nav iespējama un bērns turpina ārstēties nu jau piecus gadus. Piespriežamajai summai ir jāpilda trīs funkcijas: taisnīguma, prevencijas un samierināšanas.

Tā kā mūsdienās sabiedrības priekšstati par vērtībām ir centrēti uz to, ka lielākā vērtība ir cilvēks, tiesas kolēģija uzskata, ka atlīdzībai par cilvēkam, sevišķi bērnam norīto morālo kaitējumu jābūt tik lielai, lai cietusī persona justos pēc iespējas mazāk sāpināta un spriedums radītu sabiedrībā priekšstatu par to, ka prettiesiskas darbības, kas rada kaitējumu cilvēkam, tiek nosodītas un aizskārējam ir jādod pienācīga atlīdzība par nodarīto

(prevencija). Prevencijas funkcijas nozīme izpaužas apstāklī, ka piespriežamajai summai jābūt tādai, kas maksimāli attur atbildētāju un citas personas no līdzīga rakstura aizskārumu nodarīšanas. Kompensācijas piedziņa naudas izteiksmē par morālo kaitējumu atzīstama par gandarījumu (atlīdzinājumu), kad par pārciestajām negatīvajām emocijām cietušais var saņemt atlīdzinājumu, kas viņam kaut nedaudz ļautu aizmirst notikušo (samierināšanas funkcija).

Juridiskajā literatūrā pausts viedoklis, ka „tiesai, nosakot kompensācijas lielumu par personai nodarītu nemantisku kaitējumu, cita starpā jāvērtē, vai tās lielums ir adekvāts pārkāpumam – jo nopietnāks aizskārums, jo saprātīgāk būtu sagaidīt lielāku summu, jo tiesa tādējādi dod skaidru zīmi tam, cik vērta tās acīs ir prasītāja personība vai aizskartās tiesības un nelielas summas noteikšana ne tikai nenovērš izdarīto netaisnību, bet faktiski rada atkārtotu tiesību aizskārumu" (A.Bitāns. Taisnības apziņa, nosakot kompensāciju par nemantisku aizskārumu. Jurista vārds, 2003.08.07. Nr.25).

Nav šaubu, ka /pers. B/ SIA „Rēzeknes slimnīca" ārstēšanās laikā, kā arī pēc tam cieta fiziskas sāpes un psiholoģiskas ciešanas. Tajā pat laikā Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesas noteikto atlīdzību nevar atzīt par atbilstīgu nodarītajam morālajam kaitējumam, jo tā ir nesamērīgi liela.

Rēzeknes tiesa nav ņēmusi vērā atbildētājas iebildumus, ka trauma pati par sevi ir bijusi pietiekoši sarežģīta un vērā ņemama arī vecāku rīcība, pieļaujot situāciju, kad piecgadīgs bērns gūst traumu, krītot no koka. Traumas gūšanas apstākļus var vērtēt kā vecāku savu pienākumu nepienācīgu pildīšanu. Tas nekādā mērā neattaisno bērna nekvalitatīvu aprūpi slimnīca pēc traumas gūšanas, bet ietekmē nosakāmā kaitējuma apmēru.

Līdz ar to SIA „Rēzeknes slimnīca" atbildību par morālā kaitējuma atlīdzināšanu nekvalitatīvas medicīniskās aprūpes dēļ nav pamata saistīt tikai un vienīgi ar ārstes /pers. I/ rīcību pie sarežģītas traumas.

No juridiskās metodes viedokļa taisnīga atlīdzinājuma noteikšanu sekmē tā dēvētā gadījumu salīdzināšanas un tipizēšanas metode, kas balstās uz vienlīdzības principu, proti, salīdzināmos gadījumos atlīdzinājumam jābūt līdzīgam, bet atšķirīgos– atšķirīgam.

Augstākās tiesas Senāts ar 2012.gada 23.maija spriedumu lietā Nr.SKC-200 bērnam, kuram nepareizi noteiktas diagnozes rezultātā radies sakropļojums, proti, viņš zaudējis vienu sēklinieku un tā piedēkli, noteica atlīdzību 14 228,72, kurā ietverta ne tikai atlīdzība par morālo, bet arī par veselībai nodarīto kaitējumu.

Savukārt ar 2011.gada 26.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-319 Senāts atstājis negrozītu Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2009.gada 4.novemnra spriedumu, ar kuru, pamatojoties uz Civillikuma 2349.pantu, noteikta atlīdzība par sakropļojumu 35 571,80 EUR. Šajā summā ietverta arī atlīdzība par morālo kaitējumu 14 228,72 EUR. Minētajā lietā konstatēts, ka Iekšlietu ministrijas organizēto svētku laikā prasītājs, nokrītot no liela augstuma, guva smagus miesas bojājumus.

Viņam daļēji amputēts kreisais plecs, kā rezultātā daļēji zudusi kreisās rokas un pleca kustību funkcionalitāte.

Kaut arī norādītie tiesu prakses piemēri nav tieši piemērojami izskatāmajā lietā, tomēr, salīdzinot tos ar konkrētās lietas apstākļiem, tiesas kolēģija atzīst, ka Rēzeknes tiesas noteiktā atlīdzība par morālo kaitējumu ir pārāk augsta. Nodarītais morālais kaitējums par nekvalitatīvu medicīnisko aprūpi, neveicot nepieciešamos izmeklējumus diagnozes precizēšanai nevar tikt novērtēts līdzvērtīgā vai tikai nedaudz mazākā summā par tādu kaitējumu, kas izraisīts, radot sakropļojumu, dzīves kvalitātes samazināšanos un nespēju atgriezties ierastajos dzīves apstākļos.

Pamatojoties uz izklāstīto, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka taisnīgi un samērīgi ir noteikt /pers. B/ atlīdzību par morālo kaitējumu 2500 EUR apmērā, kas piedzenama no SIA „Rēzeknes slimnīca", jo /pers. I/ ir nodarbināta šajā ārstniecības iestādē un slimnīca ir atbildīga par sava ārsta rīcību. Civillikuma 1782.pants noteic, ja kāds nepiegriež vajadzīgo uzmanību, izvēloties kalpotājus un citus darbiniekus un nepārliecinās papriekš par viņu spējām un noderību izpildīt viņiem uzliekamos pienākumus, tad viņš atbild par zaudējumiem, ko viņi ar to nodarījuši trešajai personai.

Nosakot atlīdzības apmēru tiesa ņem vērā to, ka prasītāja nav iesniegusi tiesai pierādījumus, ka invaliditāte bērnam iestājusies SIA „Rēzeknes slimnīca" vainas dēļ. Medicīniskās ekspertīzes secinājumos ir minēts, ka cēloniska sakara starp noteikto invaliditāti un sniegto veselības aprūpi nav.

Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa noteic, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Tiesa atzīst par pierādītu, ka bērna ārstēšanas process un turpmākā rehabilitācija ir saistīta ar izdevumiem, kas bija jācieš bērna vecākiem, konkrētajā gadījumā prasību par zaudējumu atlīdzināšanu ceļ bērna māte, un tiesa atzīst, ka prasība šajā daļā ir apmierināma daļēji.

Tiesa atzīst, ka pilnā apmērā ir atlīdzināmi izdevumi, kas saistīti ar rehabilitāciju VSIA „Vaivarī" - ierašanos uz centru bērnam un mātei, konsultācijas, kas kopā sastāda 233,35 EUR, un apstiprinās ar rakstveida pierādījumiem lietā.

Pilnā apmērā ir atlīdzināmi izdevumi, kas saistīti ar vairākām konsultācijām, veselības aprūpi VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca" 496,58 EUR apmērā, kas arī apstiprinās ar rakstveida pierādījumiem lietā.

/pers. C/ ir radušies izdevumi sakarā ar bērnam veikto fizioterapiju rehabilitācijas centrā „Rāzna" 56,91 EUR apmērā, kas apstiprinās ar rakstveida pierādījumiem lietā.

Par nodarbībām un braukšanu uz nodarbībām pie fizioterapeita Rēzeknē prasītājai ir radušies izdevumi 301,19 EUR apmērā, kas arī apstiprinās ar rakstveida pierādījumiem lietā un ir piedzenami no atbildētājas.

Prasītājai ir radušies izdevumi, kas saistīti ar pierādījumu iegūšanu civillietā 43,85 EUR apmērā, kas pilnīgi ir piedzenami no atbildētājas. Prasītāja ir iesniegusi rakstveida pierādījumus lietā par ar pierādījumus iegūšanu saistītajiem izdevumiem šādā apmērā, sakarā ar ko nav pamata piedzīts pārējos izdevumus prasības pieteikumā minētajā apmērā.

Tiesa uzskata, ka pie tik ilgstoša ārstēšanas un rehabilitācijas procesa vairāku gadu garumā, bērna vecākiem ir bijušas tiesības braukt uz ārstu konsultācijām uz Vāciju un veikt operāciju Vācijā, bet šie izdevumi nav piedzenami no atbildētājas, jo kā jau tika minēts, šāda operācija /pers. B/ tika piedāvāta arī Latvijā 2012.gada decembrī. Prasītāja nav iesniegusi tiesai pierādījumus, ka operāciju bija jāveic steidzīgi un 2012.gada decembris būtu par vēlu un tas ietekmētu bērna veselības stāvokli. Ārstu viedoklis Latvijā un Vācijā turpmākajā /pers. B/ ārstēšanā neatšķiras, līdz ar ko veicot operāciju Rīgā izdevumi bērna vecākiem tādā apmērā nerastos, sakarā ar ko tiesa neatrod likumīga pamata šo izdevumu piedziņai no atbildētājas, kā uz

to pamatoti norādīja apelācijas sūdzības iesniedzēja.

Civillietu tiesas kolēģija secina, ka pirmās instances tiesa ir nepareizi noteiksi morālā kaitējuma atlīdzības apmēru un nepamatoti piedzina no atbildētājas izdevumus, kas saistīti ar konsultāciju un operācijas veikšanu Minhenē 2012.gadā, sakarā ar ko apelācijas sūdzība daļēji atzīstama par pamatotu. Pārējie apelācijas sūdzības argumenti nav apstiprinājušies un apelācijas sūdzība pārējā daļā atzīstama par noraidāmu.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam- proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta otrajai daļai ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji. Šā panta trešā daļa noteic, ka, ja prasība noraidīta, ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no prasītāja par labu atbildētājam.

Prasītāja šajā lietā ir samaksājis valsts nodevu 356,74 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR. Tā kā prasība apmierināta daļēji, piedzenot par morālo kaitējumu atlīdzību 2500 EUR un zaudējumus 1209,84 EUR, kas veido 15% no prasības summas, tad proporcionāli apmierinātā prasījuma apmēram no SIA „Rēzeknes slimnīca" /pers. C/ labā piedzenami valsts nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 54,86 EUR, kā arī izdevumi advokāta palīdzības samaksai to faktiskajā apmērā – 328,07 EUR, un ar lietas iegūšanu saistītie izdevumi 43,85 EUR, pavisam tiesāšanās izdevumi 426,78 EUR apmērā.

Atbildētāja SIA „Rēzeknes slimnīca" ir samaksājusi valsts nodevu par apelācijas sūdzību 1085,31 EUR. Ņemot vērā, ka prasība pārējā daļā ir noraidīta, kas veido 85% no prasības summas, tad SIA „Rēzeknes slimnīca" labā no /pers. C/ piedzenami tiesas izdevumi 922,51 EUR.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta noteikumiem valsts labā no pusēm piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 41,85 EUR proporcionāli apmierināto prasījumu apmēram, kas nav samaksāti iepriekš.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434.pantu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

apmierināt daļēji /pers. B/ un viņa likumiskās pārstāves /pers. C/ prasību.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Rēzeknes slimnīca", vienotais reģistrācijas numurs 40003223971, nepilngadīgā /pers. B/, personas kods /personas kods/, labā atlīdzību par morālo kaitējumu 2500 EUR (divi tūkstoši pieci simti *euro*).

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Rēzeknes slimnīca", vienotais reģistrācijas numurs 40003223971, /pers. C/, personas kods /personas kods/, labā zaudējumus 1209,92 EUR (viens tūkstotis divi simti deviņi *euro*, 92 centi), tiesāšanās izdevumus 426,78 EUR (četri simti divdesmit seši *euro*, 78 centi), kopā 1636,70 EUR (viens tūkstotis seši simti trīsdesmit seši *euro,* 70 centi).

Pārējā daļā noraidīt /pers. C/ prasību.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Rēzeknes slimnīca", vienotais reģistrācijas numurs 40003223971, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,28 EUR (seši *euro*, 28 centi).

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 35,57 EUR (trīsdesmit pieci *euro*, 57 centi).

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/ „Rēzeknes slimnīca", vienotais reģistrācijas numurs 40003223971, labā valsts nodevu 922,51 EUR (deviņi simti divdesmit divi *euro*, 51 cents).

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi maksājami Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, maksājuma dokumentā norādot: saņēmēja iestāde Valsts kase, kods TRELLV22, maksājuma mērķis-21499, lieta Nr.C26104513.

Maksājuma dokuments par ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu valsts labā, pusēm iesniedzams Latgales apgabaltiesā, lai netiktu uzsākta piespiedu izpilde.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas- 2016.gada 1.jūnija.

Sēdes priekšsēdētāja tiesnese A.Šilova

Tiesnese S.Vasiļevska

Tiesnesis I.Stivriņš